

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 27.

V Ljubljani, 7. malega srpana 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{8}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Preidimo k dejanjem! — Naš denarni zavod. — Neumestno klanjanje. — Učiteljstvo in ljudska izobrazba. — V ofenzivi. — Dopisi. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Prolog. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Gospodarski program. — Inserati.

Preidimo k dejanjem!

V zadnji številki smo priobčili tisti del dr. Tavčarjevega državno-šolskega govora o izboljšanju duhovniških plač, ki se tiče plač učiteljstva. Rekli smo, da se nam zdi, da je ta govor dobro znamenje, da se je začela dolgo zaželjena doba resnega preudarjanja regulacije učiteljskih plač in odločnega dela, ki mora čim prej privedi trpečemu in stradajočemu učiteljstvu rešitev iz neznosnega stanja.

Da se uresniči ta naša slutnja, mora zavladati v vseh naprednih in svobodomiselnih krogih deviza: Preidimo k dejanjem!

Beda učiteljstva je priklopila do vrhunca. Absolutno nemogoče je že zgolj s človeškega stališča, da bi trajalo to trpinčenje poštenih delavcev na kulturnem polju še količkaj časa. Poudarjamo, da ni še danes v Avstriji kronovine, kjer bi bile — razen v Bukovini — urejene plače učiteljstva tako, kakor je to temu stanu primerno in kakor to odgovarja preziranemu § 55. Poudarjamo pa tudi, da ni materialnega stanja duhovščine niti iz dalje primerjati z gmotnimi razmerami učiteljstva — še več! — da je tu izključena vsaka primera. In dasi ima cerkev sama na milijone lastnega imetja, dasi bi bila poklicana v prvi vrsti ta, da plača svojo duhovščino, je bila vendar država takoj pripravljena izboljšati duhovščini plače, čim je prišel v državno zbornico dr. Stojan z znanim nujnim predlogom. Enak uspeh dožene samo še vojni minister, kakor se oglasi za nove kanone. To dejstvo dovaja človeka do prepričanja, da uživata vladno milost samo še cerkev in kosarna, ki sta vendar glavna zapreka svobodnemu razvoju kulturnega življa! Taka vladna skrb za obstoj države je znak slabega gospodarja, ki ne ve, da sloni notranja moč države na kulturi in da niso znamenja modernega naziranja cerkve, samostani in vojašnice, nego da znači pravico do obstoja, življenja in bodočnosti moderno organizovano šolstvo in sijajno situirano učiteljstvo, ki ni odvisno od nikogar, ampak ki služi samo in edino svojemu vzvišenemu poklicu.

Sedaj, ko brez dvoma izboljšajo duhovščini plače, je padlo avtoritativno, na gmotnem položaju sloneče stališče učiteljstva za stopnjo nižje. Nehote se namreč zbujajo človeku vprašanja: Ali je učitelj manj nego duhovnik? Ali je treba

državi bolj duhovnika nego učitelja? Odgovor se glasi za učiteljstvo negativno, poniževalno. In tega odgovora ni dal morda dr. Lueger ali princ Lichtenstein ali morda trifolij Šusteršič — Šuklje — Žitnik, ta odgovor je dala vlada sama, ko je sedaj takoj iztresla iz svojih blagajnic duhovščini v žepe okroglih 10 milijonov, ko pa ni na brezštevilne pismene in ustne intervencije v prilog učiteljstva dala nobenega dejanskega odgovora.

Naučni minister pl. Hartel, ki ga bo dobro pomnila žalostna zgodovina učiteljskega proletarijata, je že l. 1899. dal deputaciji vsega avstrijskega učiteljstva zagotovilo, da bo skrbel za uredbo njegovih plač. Ko je šla ob zadnji regulaciji plač nižjeavstrijskega učiteljstva deputacija prositi ministra, da naj pospeši sankcioniranje zakona, je rekel visoki mož, da je bila njegova največja želja, da se vendar že ustvari zakon, ki bi nižjeavstrijskemu, posebno še dunajskemu učiteljstvu nudil primernih dohodkov, ki bi mu omogočili, da bi ne bilo učiteljstvo primorano, iskati si klavarno plačanih postranskih zaslužkov ter s tem odtegovati svojo moč šoli.

Gospod pl. Hartel ve dobro, da je take izboljšane usode vredno vse učiteljstvo. Zakaj pa ne prestopi od besed do dejanj? Ali morda ne ve, kaj pomeni za moža dana beseda? Zakaj pa ne pokaže potrebne energije, da bi to »najgorečnejšo željo« izvedli v vseh avstrijskih kronovinah? Ali morda misli, da pridejo prositi za učiteljstvo kardinali, škofje, prelati in klerikalni principi? Ali mu ne govori dovolj jasno glad, bolezen sila in potreba, ki mori učiteljstvo in njega familije? Ali je treba res revolucijo varnih znakov, da pride do vladnih ušes obupni klic?

Ne dražite nas z besedami, ne tolažite nas z njimi, saj nismo otroci! Pokažite nam dejanja — dajte nam kruhal!

Vse napredne elemente v državi mora zediniti stremljenje po izboljšanju učiteljskih plač! Tisti poslanci, ki so res zastopniki ljudstva, morajo skrbeti za povzdigo kulture s tem, da pribore — najsi s silo in s skrajnimi sredstvi — učiteljstvu dostojno regulacijo plač! To jim mora biti sedaj sveto, najsvetejše delo! V drž. zboru in v deželnih zbora morajo nemudoma započeti veliko akcijo, da se brez zadržka izvede uredba učiteljskih

plač. To akcijo je treba začeti z nujnimi predlogi. Povsod naj doni klic: Dajte učiteljstvu kruha! Ako ne da vlada nič, naj ne dobi sama niti vinarja! Dospel je čas, ko je konec učiteljskega potrpljenja, ko se dvigajo v njem uporni elementi, ki nečejo delati in za plačilo stradati! Ako pride kdo in veli, da ne dovoli zvišanja davkov, ga primite za vrat in vrzite na cestol! Če dovoljuje zvišanje davkov, da ni treba cerkvi načenjati milijonov, jih mora tudi dovoliti, da ne pocepa učiteljstvo od napora in gladul! Kdor privoščil cerkvi milijone, a odreka ljudstvu pravice do dobrega šolstva in učiteljstva, ta ni zastopnik ljudstva, ta je hlapec cerkve, tega največjega kapitalista!

Učiteljstvo je prosilo že dovolj dolgo, prosilo tako, da je bilo to zanj že poniževalno. Roke, ki so prosile, se stiskajo v pest! Delo, ki samo pije in ubija moči, prihaja nezno, 'gabno. Kletev trga oblake, z zaničevanjem gledajo oči na izkoriščevalce, na samopašneže, na brezsrčne birokrate, ki nakladajo domovini sramoto nehvaležnice, odiralke! Prsa učiteljstva se dvigajo v viharju zatirancev, teptanih delavcev, ki jih hoče ponižati brezdušno tiranstvo do mrtvih strojev! A mi hočemo življenja, hočemo kruha!

Pri vseh uradnih skupščinah — bodisi okrajnih ali deželnih — morajo odslej vedno in na prvem mestu zahtevati pravi zastopniki učiteljstva od vlade zagotovilo, da nemudoma uravna plače učiteljstvu, oziroma da nakloni deželam toliko, da bodo te lahko izvedle regulacijo učiteljskih plač. Dokler ne dobe zastopniki učiteljstva takega zagotovila, bodi vsako nadaljno delovanje in zborovanje onemogočenol! Razidite se! Pojdite na sveži zrak, da vas prežgodaj ne ugonobi sušica, vi sužnji trdega gospodarja, vi siromaki, teptanci, izgubljenici! Razidite se! Dvigajte ljudstvo, iščite v njem takih, ki bodo priznali vaše delo in ga plačali! Dvignite vihar, da bodo omahovale visoke glave, da bodo čutili moč zaničevanega, izkoriščanega trpinal! Nobene prošnje več! Z zastavo, ki pomenja kri, pojdite po deželah. Za vami pojde ljudstvo, ki si želi solnca omike in svobode mišljenja! Samo tako nam pride dan, ki bo naš!

Ako vam navedó v strah in v znak svoje moči ta in ta paragraf, jim recite, da je že od 14. maja 1869. l. minilo več kot trideset let, ko se ni nihče spomnil, da bi uresničil določila § 55. Ako sami prezirajo zakonita določila, ne morejo in ne smejo zahtevati od drugih, da bi jim bili slepo pokorni.

Zakon je za vse enako veljaven, ali ga pa ni za nikogar. Zakon ne sme poznati izjem!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca rožnika 1905 K 87.273.26.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Neumestno klanjanje.

Pri našem stanu je še mnogo znakov, ki nas spominjajo na staro konkordatsko dobo, ko je bil učitelj vse drugo kakor učitelj. Nekateri izmed teh znakov so se tako udomačili, da učitelj sam ne ve, da je to zanj popolnoma nepotrebno, v mnogih slučajih celo poniževalno. Tudi naša šolska oblastva vzdržujejo neke privilegije, ki jih imajo duhovniki in škof pri šoli. Sedanji škof ima to manijo, da vsako leto napravi v prav mnogih krajih birmovanje. Z birmovanjem je navadno v zvezi tudi nadzorovanje verouka. Birmovanje ni v nobeni zvezi s šolo, pač pa nadzorovanje verouka. Škof izreče željo dež. šol. svetu, naj se mu prepuste v ta namen šolski prostori.

Dež. šol. svet dovoli, kar je povsem naravno, in naznani to potom okr. šol. svetov vodstvom ljudskih šol, kdaj se bo vršilo nadzorovanje verouka. Dostavlja pa dež. šol. svet popolnoma nepotrebno opazko, ki se ponavlja leto za letom. Ta opazka je: (Ker pride škof) zato naj se šolski prostori temu primerno osnažijo. Čemu ta opazka? Nekateri jo tudi napačno tolmačijo, češ, saj imamo v šoli vedno snažno, kaj hočejo še več? Zato pa ti na dan škofove vizitacije okrase šolsko sobo z zelenjem in obesijo zastave, ker odlok nekaj izrednega zahteva za škofa.

Na ta način šolo podtikajo kot deklo cerkvenim stvarim. Ako pride dež. šol. nadzornik ali okr. šol. nadzornik v šolo, ima ta navadno lice, zakaj pa naj bi za škofa v šoli veljala izjema? Saj vendar ni knezoškofijski urad kaka višje predpostavljena inštanca za šolo. To postopanje ni času primerno in tudi ne ugledno za šolo. Šola ne sme dajati nobenih privilegijev nikomur, ki mu ne gredo. Ako pride dež. šol. nadzornik skromno in neslovesno v šolo, naj se tudi zadovolji škof, ki ima pri šoli manj pravice kakor prvi. Saj mu cerkev dela uprav božje sprejeme in poklone, počemu naj še šola pomaga pri tem božjanskem opraviu? Kako žalostno stališče zavzemajo nekateri učitelji pri tem, to nam je znano. Že več tednov pred prihodom škofa se pripravljajo otroci in uče pozdravne govore. Na dan prihoda pa jih žene učiteljstvo pred slavalok in kleče pozdravlja škofa, ki milostno sprejme to klečanje v prahu. Kje je ponos učitelj mož, kje tvoja avtoriteta?! O ti nisi nič, ti klečiš pred človekom, suženj si njegov! —

Nekateri učitelji se izgovarjajo: »Moramo storiti to zaradi ljudi,« ali pa: »navada je to povsod« in t. d. Bože mili! To so nedolžni in jalovi izgovori! Kaj vse bi ljudstvo rado imelo, da bi počenjal učitelj, to menda vsak ve. In navada! Navade se izpreminjajo, slabe se pa opuščajo. Prav slaba navada je pa ta, da bi hodilo učiteljstvo klicat »hosana« sedanjemu škofu Jegliču.

Ne zgledujmo se po tistih naprednjakih — liberalcih, ki hodijo pozdravljat škofa. To je njih hinavščina in s temi se ne smemo enačiti! Taki ljudje delajo za svoj dobiček in za hvalo pri ljudstvu. Učitelj nima pričakavati od tega takega dobička in ne sme s poklekovanjem pred škofom iskati hvale in popularnosti. Ako nisi v šoli in svojem zasebnem življenju cel možak, je tvoje junaštvo in slava pri slavaloku za škofa prav klavrna.

Sposebnim ozirom na sedanje razmere in uravnavo naših plač je naravnost brezmiselno škofu in duhovščini izkazovati take usluge. Menda je jasno vsakomur, kje in kdo je tista coklja, ki zadržuje, da se naše plače ne izboljšajo v deželnem zboru. Škof je moralični sokrivec in provzročitelj, to

smemo trditi s tako gotovostjo, kakor da $2 \times 2 = 4$. Ako bi škof ukazal svoji podrejeni duhovščini, naj ne podpira dr. Šušteršičevih kandidatov pri volitvah, bi se politična konštalacija v deželni zboru mahoma izpremenila, in prišli bi v deželnozborsko polačo možje z drugim naziranjem in tudi z boljšim srcem. Potem bi mi trpini med narodom bili slednjič vendar uslišani, in ne bi se nam po shodih grozilo, naj numeriramo svoje kosti. In svega tega je kriv škof, ki s svojo avtoriteto in duhovsko nadvlado podpira obstrukcijo v deželni zboru. Ali zasluži potem tak škof, da hodi učiteljstvo poklekovat k njegovemu prihodu? Nobeden učitelj s stanovsko zavednostjo in stanovskim ponosom ne more potrditi tega.

Kaj hodite potem sprejemati škofa? Ako pride duhovnik še s tako sladkim obrazom k nam, povejmo mu v brk: Kot učitelj in kot človek nesmemiti k pozdravu škofa, ker stem pripoznavam upravičenost škofovega, hujskajočega nastopanja in obstrukcije v deželni zboru.

Ako bi nam pa od kake višje strani hoteli namigovat, da sprejemajmo škofa, potem bomo pa razložili neki š, ki pravi, da naj učitelj ne naklada nepotrebnega dela in opravila svojim učencem. Naravnost moramo tudi zavrniti vsako očitjanje, ki bi ga nam kdo dajal z besedami: To je taktno, to ni taktno. Komur se zdi taktno, sedanjemu škofu delati poklone, ta ne ve, kaj je takt ali pa ima mre ne na očeh. Kdo pa pozna proti nam takt? Tisti morda, ki v svojih pastirskih listih hujska proti nam, tisti ki v »Domoljubu« dovoljuje najgrše popisovati učiteljstvo, tisti, ki nam odreka izboljšanje plač, tisti, ki je skozinsko nasprotnik svobodne šole in učiteljstva i t. d. i t. d. Slovenski učitelj in učiteljica, pa premisli vse to resno in trezno in ravnaj se po tem!

Učiteljstvo in ljudska izobrazba.

Poroča. Anton Mervlč, učitelj v Povirju.

(Dalje.)

Vedno kriče ti krogi: Omike, omike ljudstvu! Koliko pa naredi v to svrhu? To je pa povsem druga pesem. Čast pa nekaterim izjemam, ki so, žal, bele vrane. Drznem se zdaj vprašati: Bi li bili inteligentni krogi tako navdušeni za narodno prebujenje, ko bi res poznali narod in njegov značaj? — Ne in še enkrat ne.

Po salonih naj bi reševali tako važna narodna vprašanja kot je ravno navedeno? Ko se peni šampanjec v kristalnih čašah in se porajajo duhovite govorance v razgreti domišljiji, je lahko delati: nekaj besed, in narejeno je! Priznan slovenski pesnik je rekel nekda, da se pozna dandanes narodnjaka le po številu njegovih govoranc in se ga sodi po številu krokarij, ki se jih je udeležil. V družbi ne manjka navdušenja. Ko se pa približuje čas ločitve, izhlape vsi ideali, vse navdušenje za prosveto iz trudne glave, ki se komaj drži na vratu. Vse lepodonoče rapsodije boginje omike, svobode, napredka se izgubljajo tedaj, ko bi šele morale stopiti v realnost. Kratko navdušenje in dolgo brezdelje prihajata po vrsti. Živ dokaz navedenemu so osebe, ki jih riše F. S. Finžgar v svoji povesti »Iz modernega sveta«, Zola v svojih evangelijih in tudi Tolstoj v svojih spisih. Te osebe so pravi prototipi lenobe, pravi babači, ki menijo, da rešijo vse narodne, vse socialne naloge, ki jih čakajo pri polnih čašah in težko obloženih mizah.

Sedaj pa pricaplajo ponižno k učiteljstvu, v časopisju zaženo krik in vik ter pravijo: Vi ste stebri omike, delujtel! Mi vam zagotovimo pomoč in priznanje vašemu trudu«. Ne pomislijo pa ti ljudje, da učiteljstvo nima prilike, nima cvenka navduševati se za narod kot oni pri pojedinah. Pri tem ne čujejo oni, kako kruli ubogi učiteljski pari po želodcu!

Siromak ima doma kopo otrok, sitnosti ima s šolo, vestno se mora pripravljati za vsako uro, pajke ima po vseh žepih, pa nastopaj za omiko, slepi druge in sebe! Kviri si pljuča za druge, v plačilo pa dobiš boren nasmeh od zgoraj in zdolaj, in to je vse. Pri tem pa ne štejem časa, ki si ga mora utrgati pri počitku, da zadosti vsem tem nalogam, ki jih stavijo do njega vse zemeljske sile. To so sladki bomboni, kaj ne, narodni mučeniki pri polnih čašah? O, bridka ironija!

Vsakemu delu, ki hoče res uspevati, je nujno potrebna ostra kritika. Ravno tako je ista potrebna pri duševnem delu. Nepristranska kritika odpira človeku oči, da spozna svoje napake, ki se jim ložje izogne pri drugi priliki. Vestna priprava in prava vnema za delovanje pa ga izpopolnita. A žal, da ne poznamo več nepristranosti.

Oziri na stan, oziri na stališče, oziri na samo osebo, na njegov značaj, njegove zasluge i t. d. je li možna tukaj kakšna kritika? Nikakor ne. Koliko zgledov dobimo, kamor koli se ozremo, v potrditev tega mnenja. Poglejmo v leposlovje! Eden absolutno zanikuje vrednost in pomen del svojega političnega nasprotnika le zaradi strankarstva. Nasprotno ga kujejo somišljeniki med zvezde brez ozira na slovstveno vrednost njegovih del. Kje je zdaj resnica? V sredi, je najkrajši odgovor. Kje pa je ta blažena sredina, ko gleda vsak od druge strani, vsak z drugega stališča?

Tudi javno življenje nam nudi mnogo zgledov, ki potrjujejo prej izrečeno trditev. Naj poveže govornik na političnem shodu še toliko otrobov, vendar ga bodo proslavljali njegovi somišljeniki bolj kakor so bili proslavljani Ciceron, Demosten i dr. v starem veku. Povzdigujejo ga v tako vrto glave višave s svojo hvalo, v kakršne bi se ne upal niti najboljši areonaut. V dobroznani naši N... je bilo predavanje. Predaval je akademik o jako važni zadevi. Po časopisih se je kar cedilo same hvale o tem baje predivnem predavanju. Najpreprostejši delavci, kratkomalo vsi poslušalci so pa izjavili, da bi se sramoval takega govora delavec, kamoli akademiki. In vendar je izostala kritika iz političnih, državnih i. dr. vzrokov. Govornik si je mislil, da je dobra za ljudstvo vsaka tudi oglodana kost, toda zmotil se je, gotovo pa je bil ob pomanjkanju prave kritike uverjen, da je naredila njegova kolobocija bog ve kakšen efekt na občinstvo. Njegovi somišljeniki bi se morali prvi zateči k nepristranski kritiki, toda nije bilo pri rokah, ker leži še vedno za vratmi kakor znana kitajska kost, ki roma najbrž zgolj iz pijetete tolikokrat v lonec.

Zadnji slučaj bi lahko javno izpovedal, toda bolje je, da ga ogrne plašč pozabljenosti. Prepozna kritika ne zbuja nikakega zanimanja več. Kako malo objektivnosti vidimo tudi pri učiteljih. Najlepših dokazov za to imamo na sosednjem Kranjskem. Pa tudi pri nas dobimo podobnih slučajev. Koliko nastopov imajo dični nam kolegi tam? Tudi uspehi istih so baje kolosalni. Odgrnimo pa nekoliko zavese in videli bomo novo pozorišče. Nastop izide pozneje izdelan po vseh pravilih tako, da se mu poznajo formalne stopnje kakor kljusetu rebra. Nihče pa ne zve, koliko pomaranč, orehov so shranili otroci, preden so si zapomnili priučenih odgovorov, koliko

poprav je bilo treba. S tem pa ni rečeno, da je povsod tako, toda mnogo, premnogo je takih slučajev.

V svetovni zgodovini imamo tudi na stotine zgledov o pomanjkanju nepristranosti. Najlepših zgledov pa dobimo v zgodovini Ludovika XIV. do Ludovika XVI. Kolikokrat so morali prepuščati zaslužni možje odlična mesta puhloglavcem, ki so imeli le srečo, v pravem času poljubiti roko kaki dvorski prostitutki à la Dubary, ali pa očistiti kralju pipo po najnovejši metodi, morda po peterih formalnih stopnjah. Veliki Suvarov i t. d. so zgledi, kam pripravi osebnost brez nepristranosti. Toda čemu bi listali po zgodovini, ko imamo dnevno pred očmi te škandale. Šarlatani, ki imajo le nabrušen jezik, par atomov nekakih idej in nekoliko etikete, se ponašajo z visokim službami, resnično zaslužni možje pa morajo čepeti v ozadju. Predaleč bi zašel, ko bi hotel vse slučaje pretresati. To je delo učenjaka, ki se je posvetil z dušo in telesom sociologiji. Ta zadeva pa je obenem tako delikatne narave, da je ne prenese vsak želodec.

Pustim tedaj to polje v obdelovanje drugim spretnejšim delavcem in se obrnem k svojemu smotru. Že prej sem omenil, da hočem pozneje govoriti o učiteljstvu, ki mu hočejo naprtiti na ramo novega dela, novih naporov pod pretvezo, da on lahko najlažje dela, ker ima priliko spoznavati ljudstvo. Že vse do zdaj navedeno daje človeku malo upanja na uspešno delovanje, ker ovir je več kot preveč. V resnici ni vredno, da bi dvignil učitelj niti mezinec svoje levice v tem kulturnem delovanju. On ima dovolj posla s šolo. Tukaj ima obširno polje, tukaj naj dela. Drugi pa naj nastopajo kakor gledališki diletanti za toliko razkričano vseobčo ljudsko omiko.

Učitelji so sol zemlje, pravijo posebno oni idealisti, ki gonijo učiteljstvo na vsa znanstvena polja. Sol, ki je v posodi, ne osoli ničesar. Če hočemo osoliti z njo kakšno jed, jo moramo raztrositi po nji.

Učitelji, med narod, da osolite pošteno neslane neumne betice. Kako lepe so te besede, kako blagodejno je to priznanje, kaj ne? Toda ljudje, ki nas tako gonijo na delo, so najbrž podobni človeku, ki je vedno druge gonil pred seboj v nevarni boj. Ko so mu drugi očitali zato strah, je rekal, da se nič ne boji, le hlače da se mu tresejo. Tako je s temi gonjači. Naj gredo oni na delo, ki je tako sladko in lepo. Ogledajmo si pa rajše učiteljsko osebo natančneje, da spoznamo, kako lepo delo ga čaka v učnih kakor tudi v prostih urah, ko pride na kmete.

Na učiteljsku mu ukrešejo nekako pedagoško iskro v mladi glavi. Tam sliši tako lepe reči o Pestalozziju, celo o Zillerju.

Iz računstva mu natepejo toliko pogojev, trditev in dokazov, da bi postal pod izvrstnimi učiteljski (ne profesorji) drugi Vega, ko bi menili Turki še kdaj napasti našo domovino.

Iz fizike ima polno glavo samih celeritas, gravitas, perpetuo mobile, centripetalnosti in fugalnosti in dr.

O kemiji in kmetijstvu ne govorim, ker ve tako vsakdo, ki je študiral isto na znanem učiteljsku, koliko neumnosti mora ubogo uho slišati brez nikakih dokazov, brez eksperimentov, vrhu tega pa še vse narobe. To je svobodna znanost!

Pri glasbi ga mučijo s plagaličnimi in autentičnimi kadicami, modulacijo ima v mezincu. Celó o kontrapunktu pove lahko o priliki celo zgodovino. To bodo peli Kraševci kakor slavci, ko pride tako naobražen moderni Beethoven med nje.

V telovadbi ga ne prekosi nihče. S palico manevrira kakor vojak s puško in sabljo, tudi resen obraz zna narediti pri tem.

Z vso to neizmerno množino znanja pride siromak med svet, V šoli pojde kar samo od sebe, kakor bi bilo namazano, si misli on. Ko je pa enkrat v šoli, ne ve niti, kje so vrata, da bi zbežal iz tega kraja samih prevar. V oblake stavljeni gradovi se mahoma razgube. Vse metode, vse latinske spake, ki so mu jih vtepali pri vzgojeslovju v glavo, ne pomagajo čisto nič. On, ki bi moral druge učiti, mora sebe najprej učiti. Škandal za šole, ki tako pripravljajo človeka na njegov vzvišeni poklic, obenem pa mi silijo trpke besede na rovaš tistih psevdo-pedagogov in učenjakov, ki takoreč le poneumnijo, človeka z njihovimi suhoparnimi teorijami. Vse upanje na dobre uspehe, vse nade do prijetne samozvesti doseženega smotra splavajo vsaj za nekaj časa po vodi. Tak človek naj bo potem zadovoljen v svojem stanu.

Seveda zdravnika ne sme manjkati tudi tukaj. Kmalu se prikaže sv. Birokracij, ki je šele v tem veku kanoniziran špeciálno za nas, se namrdne in reče: Kupite si Saazerja, Ambrosa, Kelnerja i t. d. pa bo kmalu boljše. Denarja pa tako preostaja učiteljstvu, ki ne ve, kam z njim. (Konec.)

V ofenzivi.

(Konec.)

Od strani liberalcev je v tem zmislu dobre volje dovolj, samo klerikalizem naj opusti svoje pogubonosno načelo, pa se porodi takoj edinost in velikanska narodna stranka. Ako ne bomo v socijalnem oziru poznali med seboj bratomornega boja, se naš narod povzdigne polagoma do blaginje, ki je izvir sreče, zadovoljstva, ljubezni in sprave. Ali pri vodstvu socijalnih zadev morajo biti veščaki, izkušeni ljudje, modri, pametni in zaupni možje, ne pa taki, ki o tem nimajo pojma, še manj pa izkušenj, s čimer se je klerikalizem dosedaj posebno izkazal. Veščaki morajo voditi take zadeve, drugi naj jim gledajo na prste, da pojde vse v redu. Socijalnih veščakov pa ne dobimo za vsakim grmom, za to je treba veliko študij, vestnega dela in premnogo potrpljenja. Za vse to potrebujemo narodne ali šolske omike. Brez te je pravo socijalno negovanje nemogoče. Na noge torej! Kdor je prijatelj našega naroda, kdor mu želi sreče in pravega socijalnega blaga, ta naj deluje na to, da dobimo povsod dobrih šol in učiteljev, ki morajo biti tudi dobro plačani, da bodo lahko vse svoje moči žrtvovali edino le narodni odgoji in sreči. Klerikalni dosedanji pravec proti šoli, učiteljstvu in narodni odgoji naj se opusti, ker kdor tako dela, je narodni slepar, izdajalec in škodlivec. Če hočemo svoj narod povzdigniti do socijalne popolnosti, mora biti izobražen in tudi narodno zaveden. Sedaj imajo pri nas veliko trgovino in industrijo skoraj edino tujci v rokah. Vsak dan vidimo veliko tujih trgovcev laziti okolo naših prodajalnic, ki jih podpirajo naši ljudje z naročbo. Ako kdaj ustanovimo svoje lastne tvornice za razne izdelke, kar je mogoče, ne pojde naš kapital na tuje, ampak ostane doma. Le zaveden narod ima dandanes moč in veljavo, spoštovanje in tudi srečo. Naše mnenje je, da je skupno delo za mogočno narodno politiško stranko: edinost na socijalnem in šolskem polju. Kdor je proti temu, ni prijatelj našega naroda, marveč je njegov izdajica, slepar in zavodnik. Klerikalizem vpije, da se trese zemlja: »Liberalci so narodni izdajalci, ker so v kranjskem deželnem zboru združeni z Nemci!« Samega sebe ne imenuje izdajalca, ko vidi, da se na Primorskem godi isto. Pri nas se je zvezal liberalizem z Nemci,

na Primorskem klerikalizmu z Lahi, da pri nas liberalizem ovira klerikalno predvlado, na Primorskem pa klerikalizem liberalno. Klerikalizem je do skrajnosti mlačen in popustljiv zlasti ob mejah, kar smo že dokazali. Če je on res na strogo narodnem stališču, naj pokaže to z dejanji, ne pa izjavo: ljubši mi je katoliški Nemec ali Lah kakor slovenski liberal. Naši nasprotniki se našega razdora jako vesele ter so zoper nas katoliški, liberalni in brezumni tujci edini vsi kot eden. Škodujejo nam na katoliški kakor na liberalni podlagi, kjer le morejo. Naš klerikalizem naj postane narodno zaveden, ne sme pa imenovati narodnosti prokletstvo in poganstvo. On naj se bori za socijalni blagor našega ljudstva iz ljubezni do narodnega obstanka, ne pa zaradi klerikalnega pravca ter naj z vnemo dela za narodno prosveto, ne pa imenovati šol prokletstva za naš narod. Ako krene na ta pot, je enotna narodna stranka, ne oziraje se na meje, zagotovljena, in na ta način si pridobi naš narod moč, veljavo, spoštovanje in srečno bodočnost. Ako klerikalizem ne stori tega, je vse njegovo delovanje samo pesek v oči, laž in sleparstvo. Učiteljstvu je ta pravec edin pravi, ki se je jelo zanj bojevati in bo nadaljevalo boj do končne zmage, čeprav je to klerikalizem že naprej podpisal z obema rokama kot — preneumno!

Toda sramota pade na sramotilca!

Dopisi.

Istra.

Opet se raskokodakala. »Naša Sloga« od 15. t. mj. donasa na uvodnom mjestu još nedovršen članak: »Učiteljska rieč u zgodno doba«.

Prvi dio posvećen je »Zavezi«, njezinom zborovanju, što se ima držati u Puli, budućeg mjeseca kolovoza i svršava uzklikom: »Preč torej z liberalizmom in klerikalizmom v Istri.«

Na ovaj prvi dio mi se nećemo osvrnuti, uvjereni da će vrli »Zavezini« tovariši znati »N. Slogi« dostojno odgovoriti. Mi ćemo mu ovdje samo poručiti, neka ne zaborave »N. Slogi« reći, da laže, kad veli, da taljanska klerikalna stranka »glasuje solidarno za taljanske radikalce« — i neka joj naведу kao dokaz obćinske izbore u Puli.

I ovime smo prvim dielom gotovi, ali za pretres drugog diela, koji se pobliže tiče nas u Istri, molimo uredništvo našeg »Tovariša«, da nam ustupi malo prostora, radi bistenja pojmov u toj našoj zapuštenoj Istri.

Tu nam naj prvo kaže gosp. dopisnik, da su gospoda učitelji Zec, Stihović i Rajčić ustali proti »klerikalnoj kamori«, a neki drugi, više ili manje ustaju javno proti svećenstvu.

Jest, Zec, Stihović i Rajčić ustali su proti klerikalnoj kamori, a oni drugi ustaju proti svećenstvu, jer i prvi i drugi ljube svom dušom svoju rođenu grud, te ne mogu trpiti, da svećenstvo i drugi gulijaši onako u ime Boga i domovine gule svak na svoj način biednog našeg patnika. (A i pošteno guljenje je teški grijeh! — Vidi »N. Slogu« od 15 t. mj. u podlistku).

Uvjerali smo se o tom, da ima mnogo mladjih, koji osjećaju potrebu da svaki od nas već jednom iskreno i javno ispovjeda pozive svoje duše, baš onaj dan, kad je izašao članak, o kojem je govora, t. j. na 15 t. mj. prigodom skupštine »Nar. Prosvjete« u Pazinu. I zato evo i pišemo vrlo

»Tovarišu«. Nije nam, da koga branimo, nego da se bistre pojmove!

Nadaljuje onaj članak: »Imade i medju nama kojeg svećenika, koji znade krivo il pravo žigosati onog il onog učitelja, te ga, služeć se svojim svećeničkim položajem nemilo pogladiti.« Ima, ima, odgovaramo mi. I mi takve učitelje ostavljamo u biesnim valovima samih sebi, da ih osamljene jača sila slomi, kao da tako svim nama ugled ne pada! Mi ne znamo ili ne poimamo onaj zakon naravi: »danas meni, sutra tebi;« mi nemamo ni toliko kolegijalnosti (kao što pokazaše neki na glavnoj skupštini »Prosvjete«) da tim ljudima iskazemo svoju sućut.

Nama je danas dobro — mislimo mi sada — mi nismo još napadani, mi nismo omalovaživani; a kad bude i na nas red došao — tada ćemo i mi u njihovo kolo, ili ćemo onako, kako nam dopisnik niže savjetuje »obzirno i strpljivo podnašati...« Nijesu ni nas još pogladili, ali gospodo drugovi mi nismo tako nećutljivi, pa kakvo čuda, da i mi vičemo — pošto smo se uvjerali o poštenim nakanama nekih — velimo, da i mi vičemo: »evo, i mi smo kršćani pa nas odmah na križ prebili!« Znamo, da će iz takve krvi niknuti veliki broj nasljednika, koji će nastojati, da nesebičnom ljubavi i zrakom istine posvete našu uspomenu — pa neka krv teče! Malo niže tuži se onaj dopisnik, što neki učitelji društva kotara koparskoga odobravaju korake Zeca i drugova, te im veli: »Nu mi poručujemo svim učit. društvima »Zaveze«, da mi istarsko-hrvatski učitelji, koji izbliza poznamo ovu gospodu i naše odnošaje, odsudjujemo njihovo javno političko djelovanje najodlučnije«.

Da ih oni izbliza poznaju? Malo kasnije vidjeti ćemo kako ih izbliza poznaju, a sada dopustite nama, da vam mi »raskrinkamo« jednoga od one trojice — Zeca naime, protiv koga je najvećma članak napisan.

Služiti ćemo se informacijama, što smo ih dobili sa strane vrlo upućene, od njegovih osobnih prijatelja, a u politici najokorljelijih protivnika. Taj se čovjek rodio od hrvat. roditelja u selu Brzac, na otoku Krku. Od godine 1891. do 1896. službovao je kao privremeni učitelj na Poljcima, na istom otoku. Godine 1895. predvodio je čet, onih obćinara na izbornu kreševu za pokraj. sabor, te pomogao izvoštiti pobjedu nad ondašnju jaku taljansku stranku, kojoj je na čelu stao načelnik one općine, dakle predsejednik mjestnog školskog vieća. Poslie izbora držao je, u svom mladenačkom duhu i izhitu, govor pred sakupljenim narodom u prisutnosti načelnikova brata, koje je sliedio njegove stope. Istodobno, kad je držao taj govor, inspirirao je, sada već blage uspomene pok. nadzornik Škopinić ondješnju puč. školu, koja je bila u neposrednoj blizini. Godinu dana za tim bio je Zec odpušten od službe, a pravo je čudo, da su ga i toliko držali. Godine 1896. pomogao je svaliti do tada taljansku obćinu u Dubašnici. Pošao pak u Ameriku, odakle se vratio, te bio preko godine dana obć. tajnikom u Dubašnici. Kao takav znatno je pomogao odpraviti kapetana Zueka, koji nije već mogao da podnosi prkos složnih obćina otoka Krka proti njegovom taljanskom saobraćaju šnjima.

Vodio je i borbu sporeznim uredom u Krku, koji je do tada slao strankama samo taljanske platežne naloge. (O tom može svjedočiti i gosp. Spinčić, kojem Zec utekao za interpelanciju.) Sam je obilazio od kuće do kuće po čitavoj obćini svježnjem taljanskih »Editta«, nagovarajuć stranke, da ih ne prime, jer su napisani — »Editti« — u njima ne poznatom jeziku, i da dadu o tom pismenu izjavu. Molio je kroz to

doba i našu družbu, da ga namjesti, ali badava — kako razabiremo iz njegova lista objelodanjena u »Omnibusu« od 14./2. t. god. Godine 1899. bio je napokon uspostavljen u službu puč. učitelja i poslan na otok Unije. Tu je vodio žestoku borbu proti taljanskoj občini u Malom Lošinj. Njegovo tadanje »tvrdo« hrvatsko osvjedočenje svjedoči nam 25 unijskih seljaka, danas od »popa« nahuckanih i podpisanih proti njemu, u »Omnibusu« od 22/4. t. godine.

Gospodo! Čovjek u hrvat. duhu rođen i odgojen, koji je toliko prepatio na polju narodnostne borbe, nije moguće, da svoj narod zapusti i prodje u tudji tabor; ne, toga si mi ne damo sugerirati ni od »strpljivog« Sloginog dopisnika, ni od svih njegovih istomislenika — budi rečeno bez zamjere. Ovakve misli i tvrdo uvjerenje nije tek naše, nego mnogih drugova, koji u istinu »izbliza« njega poznaju!

Ne bi li, gospodo, mogao biti koji drugi uzrok, što je on ustao proti vama? Možda upravo ljubav do naroda našega — i želja, da se narod emancipira od klerikalizma? Mi vjerujemo u to. On gonjen od krute sudbine, stekao je u svijetu iskustvo, koje nam mnogim manjka i uvidio da ima u organizaciji naše stranke mnogo gnjileža, kako to mnogi od Vas priznajte, te ustao protiv tog zla i javno i privatno; al jaol gadalja mu se, što i onome, koji istinu gudi: guda lom ga po prstima bijete!

Zlo, što nije još u nas nastalo doba, o kojoj je već davno rekao veliki mislioc. Mazzini, kojeg se upravo ovih dana slavi stogodišnjica: »E tempo che ciascuna di nai sia pubblicamente fedele alle convinzioni dal anima sua!« No, da vidimo pak kako dopisnik onu gospodu pozna. Kaže u svom članku: »Oni se pobuniše proti dvojici il trojici Hrvata s uzroka zgojino osobnih....« Takove i još kojekakve laži širile su se do tada o njima od ustiju do ustiju po Istri, a sad su evo počele izbijati na javu, jer dopisnik misli, da su već toliko sazrele, da bi se mogle proturati za — istine!

Da ne sudimo lakoumno, popitali smo se i o tom; te smo ovlaštteni izjaviti, da je to najdrzovitija laž. — Neka slobodno gosp. dopisnik navede imena te dvojice ili trojice Hrvata, s kojima su oni u osobnoj zavadi:

Dalje veli dopisnik: »No oni najbolje znadu, da su svojim postupkom koristili sami sebi.« To ne stoji, to je podvala dostojna »N. Sloge« i njezinog dopisnika. Jest, to je teška objeda, koju ne možete, gospodo, dokazati. Organ stranke, koji se takvim sredstvima služi, nije na visini svoje misije; to je jezuitski, jer oni znadu za ocrnjivanje, ogovaranje, objedjivanje — što im mnogo pomaže. Ako igdje u svijetu, to osobito u nas vrijedi, jer oni, koji su pozvani, da naučaju ljubav i istinu, zadiru od nje, te kako je svakomu poznato bacaju anatemu na one, koji se usude, da prikazuju narodu stvari, kakve u zbilji jesu. — Opet veli dopisnik: »Ne bi rado dirali u obiteljski svakomu sveti život, ali sam prisiljen reći, da su oni žrtve (ako se to za njih može reći) svojih kućnih i osobnih okolnostih....« To je druga i objeda i laž ujedno. Da je laž, evo mi djelomično dokazujemo. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz »Zaveze avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društva.« Delegate za XVII. glavno skupšćino v Pulju dne 13. 14. in 15. avgusta t. l. so dosedaj prijavila sledeća »Zavezina« društva:

I. Slovensko* deželno učit. društvo v Ljubljani. 1.) g. Jakob Dimnik, nadučitelj v Ljubljani; 2.) g. Jakob Furlan, učitelj v Ljubljani; 3.) g. Janko Likar, učitelj v Ljubljani; 4.) g. Juraj Režek, učitelj v Ljubljani.

II. Belokranjsko učiteljsko društvo. 5.) g. Michael Kosec, nadučitelj v Dragatušu; 6.) g. Fran Šetina g. nadučitelj v Črnomlju.

III. Sevnjsko-brežiško učit. društvo: 7.) g. Josip Brinar, učitelj v Sevnici; 8.) g. Blaž Tominc, nadučitelj v Globokem; 9.) g. Mavro Tramšek, nadučitelj v Sromljah.

Ostala p. n. društva prosimo, da nam prijavijo zanesljivo do 15. t. m. delegata in vrnejo izpolnjene društvene izkaze.

Vodstvo Zaveze.

Ljubljansko učiteljsko društvo vabi tem potem p. n. svoje člane in prijatelje k odkritju nagrobnega spomenika r. šolskemu ravnatelju, nadučitelju in c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Andreju Žumru v Kranju, dne 15. julija, ob 1/2 6 uri popoldne. Nagrobni govor bo govoril naš tovariš, g. Engelbert Gangl. Odhod iz Ljublane z opoldanskim, oziroma s popoldanskim gorenjskim vlakom. Z ozirom na to, da je bil blagi pokojnik ljubljanski učitelj in nadučitelj, torej naš ožji tovariš in prijatelj, pričakuje mnogobrojne udeležbe odbor.

Štajersko.

Šmarsko - rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 16. t. m. ob eni popoldne pri Sv. Križu. Razen običajnih točk bo na dnevnem redu tudi razgovor o naših konferencah in točka: Iz šolske prakse.

K obilni udeležbi vljudno vabi Strmšek.

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v nedeljo, dne 9. julija t. l. ob 1/2 11. uri dopoldne v Konjicah po običajnem vzporedju. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVI. Štev. 6. — Avgustin Požegar nadaljuje svojo temeljito razpravo »Vplivi dušnih pretresov pri domači in javni odgoji«. — Takisto zanimiva je razprava tovariša S. E. »K opazovanju otroške osebnosti«. — Fr. Kocbek in M. J. Nerat priobčujeta nadaljevanje svojega vestnega poročila »S I. mednarodnega kongresa za šolsko higijeno v Norimberku l. 1904.« — Tovariš Ivan Šega objavlja 114. in 115. odstavek interesantnih svojih »Pedagoških utrinkov«. — »Književno poročilo« govori o spevoigri »Letni časi«, ki jo je priredil tovariš Anton Kosi. — Bogato založeni »Razgled« (Listek — Pedagoški paberki — Kronika) nudi čitatelju obilico zanimivih drobtin. — Tudi ta številka dokazuje, da je »Popotnik« v resnici pedagoški in znanstven list, ki je v čast naprednemu učiteljstvu!

Zvonček. V 7. številki je objavljena ta-le vsebina: 1. Naš petelinček. Cvetko Šlavin. Pesem. — 2. Za kruhom. Fran Voglar. Povest. — 3. Žigatov Primož. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 4. Razbiti vrč. E. Gangl. Pesem s podobo. — 5. Kako sem potoval v Rusijo. Ferd. L. Tuma. Poučni spis. — 6. Odločilen lučaj. Podoba. — 7. Zaklad. Andrej Rapč. Povest. — 8. Prvi izprehod. E. Gangl. Povest s podobo. — 9. Večerno nebo. Sorin. Pesem. — 10. Ptičica, zapoj mi ... Žirov. Pesem. — 11. Pouk in zabava.

Album slovenskih napevov. (Album de chants nationaux slovènes). Omenili smo že, da je izdal gospod Fran Gerbić III. zvezek slovenskih narodnih napevov za klavir. Kakor I. in II. zvezek se odlikuje tudi ta po lepem, finem in lahkem spremljevanju s klavirjem, ki se okusno in docela primerno ter izrazito oprijemlje prelepih narodnih popevk. Iz vsake pesmi zveni pristno narodno zvočje, ki razodeva globoko skladateljevo umevanje otožnovesele narodne poezije. Nič ni banalnega in hrupnega, vse je umirjeno in mehko kot lepa lirski pesem, ki jo zavzeto poslušča preprosta hiša in

razkošni salon. Vsi ti napevi — 50 jih je — so po tonovih načinih urejeni tako, da jih lahko igramo zaporedoma kot celotno skladbo, počenši s prvim ali s katerikoli napevom do zadnjega akorda. — Razločno in okusno tiskani Album stane 3 K. Prodaja ga založnik L. Schwentner v Ljubljani.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Gospica Elica Watzak nabrala ob godovanju gd. Robavs v Šmartnem pri Liliji 15 K; g. Anton Globočnik, posestnik v Železnikih 10 K; g. Matej Šeršen, posestnik na Skaručini, 2 K; g. Ignacij Kovačič, posestnik pri Sv. Luciji, 5 K; g. Makso Šeber, tiskar v Postojni, 5 K; učiteljstvo na Primskovem pri Kranju 8 K; g. Ivan Štritof, posestnik v Starem trgu pri Ložu 5 K; g. L. Sor, zdravnik na Skaručini, 2 K; g. Anton Hafner, posestnik v Železnikih 10 K; g. Rudolf Zore, učitelj v Komendi, nabral v veseli družbi v novi Mejačevi gostilni 3 K; Josip Košmelj, mesar v Železnikih, 5 K; Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki!

Kolekta poštih znamk za učiteljski konvikt. Iz kočevskega okraja št. 15; iz celjskega okraja kolekta št. 70; iz kranjskega okraja št. 5, prepis C (prepisala Milena Sonc). Gdč. Milena Sonc, nadučiteljeva hčerka v Železnikih, je prepisala že več »kolekt« ter jih razposlala križem domovine. Dolžnost nas veže, da to njeno marljivost javno pohvalimo te jej izrečemo prav toplo zahvalo na njeni trudoljubivosti; želimo ji več posnemovalk. P. i. gg. tovariše in tovarišice prosimo, da pošiljajo kolekte pridno naprej. Čas je zlato!

»Soča« bega goriško učiteljstvo, češ naj si zgradi svoj konvikt v Gorici. Hm! Ali »Soči« ni znano, da so se primorska učiteljska društva izjavila, da se združijo s kranjskim in spodnještajerskim učiteljstvom ter zgradijo z združenimi močmi skupen konvikt v Ljubljani? Le ne po nepotrebnem begati in razdruževati slovenskega učiteljstva, zakaj le v družbi je moč in napredek.

Pri našem cesarju. Nemški spisal Rudolf E. Perz c. kr. profesor. Poslovenil Ivan Krulec, c. kr. vadniški učitelj. To bo naslov lični knjižici, ko jo bo izdalo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« še te počitnice v 5000 iztisih. Čisti dohodek je namenjen »Učiteljskemu konviktu«.

Tvrdba M. Grubbauer v Lincu je darovala »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta« ves potreben papir za knjižico »Pri našem cesarju«. Z ozirom na to velikodušno darilo priporočamo p. n. učiteljstvu, da naročuje in kupuje iz tega vzroka Grubbauerjeve šolske zvezke.

Za učiteljski konvikt je daroval g. M. Grubbauer iz Linca za prvo tekoče polletje 200 K; za drugega pol leta je pa še obljubljenih 200 ali pa 300 K. Čim več bo naročil, tem večje bo darilo, zato le: Svoji k svojim!

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj se je prvo odzvalo okrožnici »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« ter poslalo odboru seznamek tvrdk in zasebnikov (šolskih in učiteljskih prijateljev) iz celjskega in laškega okraja, pri katerih bi se utegnili z uspehom dobiti prispevkov (darov) za učiteljski konvikt. Odbor je že vsem razposlal prošnje in poštne položnice (čeke). Vsa čast vrlemu »Učiteljskemu društvu za celjski in laški okraj«, posebej šenjega dičnemu predsedniku g. nadučitelju A. Gradišniku, ki vedno z največjo vnemo deluje za uresničenje učiteljskega konvikta. Vivat sequens!

Odbor Društva za zgradbo učiteljskega konvikta je vložil v smislu sklepa zadnjega občnega zbora prošnjo na ministrstvo za nauk in bogočastje za denarno podporo. Dalje se je obrnil odbor za podporo tudi na finančno ministrstvo in sicer iz dohodkov državne dobrodelne loterije.

Deželna učiteljska skupščina v Ljubljani se vrši, kakor poroča uradni list, dne 4., 5., 6., eventualno tudi 7. septembra, in sicer v veliki dvorani »Mestnega doma«. Ob tej priliki bo na I. mestni deški ljudski šoli v Komenškega ulicah razstava učil in risarij.

Hospitacija učiteljstva radovljiskega okraja. Učiteljstvo radovljiskega okraja je imelo hospitacijo v četrtek, dne 15. junija t. l., v Gorjah pri Bledu. Zbralo se je lepo število učiteljstva, četudi je kraj jako oddaljen od železnice. Bilo je namreč 10 učiteljic in 14 učiteljev prisotnih, kar je znamenje, da je učiteljstvo ukaželjno. Četudi so hospitacije velevažne za napredek učiteljstva, vendar se ne more zahtevati od slednjega, da bi se jih pri sedanjih gmotnih razmerah udeleževalo. Prvi pogoj je: izboljšanje gmotnega stanja učiteljstva, drugi pa tudi, da se učiteljstvu, ki se udeleži hospitacij, povrnejo stroški. Kako pride učiteljstvo do tega, da bi moralo od svojih slabih plač še plačevati stroške ob udeležitvi hospitacij! Ali ne žrtvuje že itak preveč? Zatorej naj skrbe v prvi vrsti za izboljšanje naših slabih gmotnih razmer. V Gorjah sta nastopila gdč. učiteljica Frida Kalmus in g. nadučitelj Jos. Žirovnik ter izvršila dobro svojo nalogo. Gdč. učiteljica je obravnavala računstvo ($9 + . = 16$) po Črncu v prvem razredu, a v tretjem razredu nas je g. nadučitelj pri zemljepisnem pouku popeljal iz Gorij v Ljubljano.

»Edinost« priobčuje v 180. številu naš zadnji članek »Istra v Turčiji«. — »Edinosti« pa ni prav, da smo koncem članka apostrofirali poslanca Spinčiča. »Edinosti« se zdi to krivično in neslano, češ, da prijemljemo le njega in pokorno in bojzljivo molčimo o drugih, ki so tisočkrat več krivi. S tem je »Edinost« nehote priznala, da je g. Spinčič vsaj enkrat kriv. Ako je bil v našem članku imenovan učitelj Italijan, bi ne čakal na svojo plačo niti ene ure. Govorili bi na Dunaju in v Trstu besedo, ki bi izdala! A kdo se naj zavzame za učitelja Slovanca? Ali ne poslanec — Slovan? — Kdor čita naš list, temu mora biti znano, da ne prizanašamo nikomur, ki misli, da je učiteljstvo četa brezpravnih sužnjev in izkoriščanih trpinov. Prijeli smo — da se izrazimo z »Edinostjo« — še tega in onega, ki se je osmelil nastopiti tiransko ali nezakonito proti učiteljstvu. Zato nimamo v takozvanih višjih krogih nič prijateljev, to nam naj »Edinost« verjame. Povemo ji tudi čisto odkrito, da nam popolnoma nič ne imponujejo gospodje Bartoli, Rizzi itd., razni člani v okrajnih in deželnih šolskih svetih, razni nadzorniki itd., itd., kadar nam je braniti tlačene pravice svojih tovarišev bodisi v katerikoli kronovini! — V resnici je italijanska oligarhija kriva mizerije slovensko-hrvaškega učiteljstva v Istri, a tudi resnično je, da lahko dožene državni poslanec g. Spinčič prej, da se stare krivični in naravnost krvoločni zistem, nego doženemo to mi! Vsaj toliko bi morda bilo mogoče storiti, da bi učitelj ne stradal deset mesecev. Ko bi ta učitelj tudi ne bil Slovan, pa je vsaj človek, ki mora imeti kruha, da ne pogine od gladu! Nam ne imponujejo samo navdušene in sladke besede, nam imponuje pozitivno delo, ki je posvečeno kulturni povzdigi naroda! Pa tudi tako delo bi nam pravzaprav ne smelo imponirati, ker je tako delo naravnost sveta dolžnost tistih, ki so ga prostovoljno prevzeli. Ako hočejo imeti v Istri hrvaške šole in hrvaške učitelje, je prvi pogoj, da skrbe učiteljstvu za kruh, zakaj tudi pohlevni učitelj-Hrvat ne more glodati istrskega kamenja in ob tej hrani širiti kulture in morda še nastopati kot glasnik ljubezni in pravičnosti!

Okrajna učiteljska skupščina za celjski in šmarski okraj se je vršila 28. dne junija pod predsedstvom okr. šol. nadzornika gosp. J. Supaneka v prostorih deške okoliške šole v Celju. Za predsednikovega namestnika je bil pozvan nadučitelj g. J. Košutnik iz Vojnika, za zapisničarja sta bila izvoljena tov. g. J. Kramer in gdč. T. Sajovic, oba iz Št. Vida pri Šmarju. Po običajnem pozdravu in obširnem ter zanimivem poročanju nadzornikovem je najprej razpravljal tov. nadučitelj g. J. Košutnik o »Vzgojevanju mladine k spoštovanju zakonite oblasti (avtoritete)«, za njim pa tov. učitelj g. Fr. Krajnc iz Celja o »Šolskih zamudah«. Pri obravnavi prve naloge je g. nadzornik navzoče zagotovil, da se v okrajih, ki sodijo v njegovo področje, sprejemajo le učitelji, ki so usposobljeni za poučevanje na ljudskih šolah; kurzi bodo pa le za tiste učitelje, ki so bili dozdej sprejeti v učiteljski stan. — Razpravi druge naloge so vsi navzoči sledili z vidnim zanimanjem,

zakaj predavatelj je s primeri, vzetimi iz življenja, in z njemu prirojenim humorjem rešil svojo nalogo prav izvrstno. Tudi nov vzorec za izkaz šolskih zamud, ki ga je sam sestavil in je praktičnejši od vseh dozdej rabljivih, je razkazal skupščinarjem. Želimo le, da bi ti vzorci prišli kmalu v veljavo, da se učiteljstvo samo prepriča o njih praktičnosti, in da bi predavateljeve prav umestne predloge upoštevale višje šolske oblasti. Za tem so prišla poročila komisije okrajne knjižnice in volitve. Za letošnjo deželno učit. skupščino, ki se bo vršila meseca avgusta, sta bila voljena kot delegata za celjski okraj tov. gg. L. Černež iz Griž in A. Gradišnik iz Celja, za šmarski okraj pa tov. g. Strmšek od Št. Petra na Medv. selu; za zastopnika učiteljstva v okrajnem šol. svetu celjskem je bil vnovič enoglasno izvoljen g. A. Gradišnik, onim v okr. šol. svetu šmarskem pa g. Strmšek. V stalni konferenčni odbor so bili voljeni: a) za celjski okraj tov. gg. Gradišnik, Krajnc, Černež, Voglar in Exl; b) za šmarski okraj gg. Debelak, Ferlinc, Šumer H. Strmšek in Kurbus. — Ob sklepu skupščine se predsednik zahvali učiteljstvu za vztrajnost in veliko zanimanje, s katerim je sledila vsem razpravam, na kar se mu njegov namestnik v imenu vseh v vznesenih besedah zahvali, želeč, naj bi tudi v prihodnji dobi deloval tako v prid učiteljstva in šole, kakor je to storil dozdej.

Učiteljske vesti. Deželni šolski svet kranjski je v svoji seji dne 20. julija 1905 imenoval nadučiteljem učitelja Josipa Bernota v Velikem Podlogu, definitivnim učiteljem na deški ljudski šoli v Ribnici provizoričnega učitelja Antona Kadunca v Štrekljencu, za definitivni učiteljici, provizorično učiteljico Josipino Primožič v Črnomlju na njenem mestu in učiteljico Elviro Vipauc v Sv. Križi pri Ljutomeru za Veliki Podlog. — Prestavljene so: Definitivne učiteljice Roza Merv in iz Ihana na Jesenice, Marija Fajdiga iz Dobernika v Trebnju, Marija Barle iz Suhorja v Prečno, Ana Podrekar iz Metlike na Vič, Ernestina Oman iz Begunj k Devici Mariji v Polju in Leopoldina Tomšič iz Velikih Lašč v Ribnico. — Učitelj Josip Pintar v Tunjicah je šel v začasni, nadučitelj Franc Stojec na Vrhniki v stalni pokoj.

Gospodu blagajniku konvikta! Priznati moramo, da je naš gosp. blagajnik res neumorno delaven za naš konvikt ter da je »pogrontal« že mnogo načinov, potom katerih se stekajo denarni viri v konviktovo blagajnico. Na nekaj se pa le še ni spomnil g. blagajnik. Kadar se zbirajo društva, bodisi sokolska, pevska, kolesarska itd., imajo kolikortoliko uniforme, da se že od daleč spoznajo posamezna društva. Eni imajo enako obleko, drugi enake čepice, tretji trikolore čez prsi itd. Ako se ne motim, se je tudi pri »Zavezi« že govorilo, da dobijo »Zavezniki« trikolore. Namesto trikolor bi bilo bolje kako drugo znamenje, morda kokarda, rozeta ali kaj enakega. Taka znamenja naj bi se prodajala o priliki zborovanj »Zaveze«. Vsak »Zaveznik« bi si ga moral omisliti. To bi bilo obenem društveno znamenje; čisti dobiček naj bi pa pripadal konviktu. Pogiejmo Ciril-Metodovo družbo, kako pridno prodaja o priliki skupščin neke »svetinjice« po 1 in 2 kroni. O tem naj premišlja g. blagajnik. Misli naj tudi na učiteljski kolek.

Škofove zavode na šentvidskem polju otvorijo letos jeseni. In sicer začno s I. gimn. razredom. Poučevali bodo baje toliko časa, dokler ne zapoje — boben!

„**Učiteljské Noviny**“ prijavljajo v zadnji številki pometek našega članka, ki smo ga priobčili o petindvajsetletnici Schulvereina.

Na Frankolovem (Štajersko) so v ponedeljek, dne 19. m. m. slovesno vložili prvi temelni kamen za novo šol. stavbo.

Vabilo. Ob priliki okrajne učiteljske skupščine za litijski okraj, ki bo dne 15. t. m. v petrazredni ljudski šoli v Toplicah pri Zagorju, se priredi razstava učil, samoizdelkov učiteljev in učencev krškega in litijskega okraja. — Razstava je otvorjena dne 15. t. m. za udeležnike skupščine, a 16. t. m. od 8. do 12. ure zjutraj za vsakogar, ki ga zanima razvoj našega šolstva. K obilni udeležbi vabi odbor.

Umrli je v Studenicah pri Polčanah vpokojeni nadučitelj g. Josip Vobič. Prijazen mu spomin.

Veselico na korist „Učit. konvikta“ je priredilo dne 24. m. m. združeno učiteljstvo vranskega okraja v Mozirju. —

Vabila nismo priobčili, ker nam je došlo prepozno. Pričakujemo pa poročila.

Šolske vesti na Štajerskem. Razširijo se: štirirazrednica v Št. Lovrencu v Slov. goricah v šestrazrednico in štirirazrednici na Ponikvi ob južni železnici in v Rušah v petrazrednici. V pokoj je šel vodja enorazrednice v Plešivcu Jernej Pavlič.

Posmrtni kvartal. Povodom nekega specialnega slučaja je upravno sodišče odločilo, da imajo svojci umrlega uradnika ali učitelja pravico do takozvanega posmrtnega kvartala brez zakega ozira na premoženjske razmere pokojnikov.

Razgled po šolskem svetu.

— **Ministrova izjava o slovenskem vseučilišču.** V odgovoru na vprašanje posl. Robiča glede slov. vseučilišča je izjavil minister Hartel v seji državnega zbora dne 25. pret. m., da je pomnoževanje visokih šol naravni proces. Rekel je dobesedno: »Ako bi imeli le nemške srednje šole, imeli bi naravno tudi samo nemška vseučilišča; toda ustanovitev številnih nenemških srednjih šol je dovedla do tega, da dovrši vsake leto na tisoče nemških abiturijentov srednje šole, ki si seveda prizadevajo, da dobe vseučiliške nauke v istem jeziku, v katerem so prejemale srednješolske nauke. Vse to sili samo ob sebi na pospeševanje narodnih vseučilišč. Med velikim številom nenemških dijakov so seveda odlični talenti, ki na znanstvenem polju kažejo lepe uspehe in ki stremijo tudi za tem, da se nekoč izkažejo na kakem vseučilišču.« S takimi prizadevanji je v zvezi tudi vprašanje posl. Robiča. Minister je izjavil, da more v tem oziru samo ponoviti, kar je vlada že poprej nekoč povedala: da priznava tozadevne želje Slovencev za opravičene. Seveda je morala vlada pri tej priliki poudarjati, da — razen drugih predpogojev — ni mogoče dobiti lahko in hitro potrebnega števila sposobnih kandidatov za vseučiliške stolice. — Zaradi tega vlada ni opustila, da bi ne bila z uspehom podpirala znanstvene izobrazbe mladih mož, ki stremijo po akademski stolici. Te podpore so stipendiji za izobrazbo, oziroma za potovanje. — »Da se za pravno fakulteto v Ljubljani potrebna mesta profesorjev zasedejo, se pa znatno olajša tudi s tem, da Slovenci sami želijo za celo vrsto predmetov nemško predavanje ter se bo na ta način našla oblika, ki bo pravična tudi želji Nemcev v kranjskem deželnem zboru.« Vlada je pripravljena za eventualno ustanovitev pravne fakultete v Ljubljani uvesti potrebna pozvedovanja in pogajanja ter upa, da bo mogla v doglednem času nastopiti s konkretnimi predlogi.

— **Najstarejše vseučilišče na svetu** je v Peking. Zovejo ga »Šola za sinove carstva.«

— **Skupščina šolske družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** se je vršila dne 15. t. m. v Dubašnici. V preteklem letu se je pomnožilo število podružnic za 6, skupaj jih je sedaj 62. Družba je prejela od vžigalic 11.200 K, od narodnega kolka pa upa dobiti na leto 10.000 K. Izdatkov je bilo 74.379 K, dohodkov pa 48.426 K.

— **Češka „Ustredni Matica Školska“** slavi 25letnico svojega plodonosnega in vrlo uspešnega delovanja začetkom julija t. l.

— **Ilustracija razmer na goriški realki.** Pred sedmimi leti je vstopilo v goriško realko 147 dijakov. Od teh sedi danes v sedmem razredu — 1 dijak, in še ta je Nemec! Kaj je temu vzrok? Sistem! To je prava pederastija naše srednješolske mladine. Ta greh pa nima nihče drugi na sebi nego vlada in to dandanes, ko ima individualnost posameznika neizmerno večji pomen, nego ga je imela kadarkoli prej!

— **Šolski muzej v Levovu.** Zbirka šolskega muzeja v Levovu šteje 3640 števil. Naučno ministrstvo daje muzeju letnih 1000 K podpore. Dež. zbor je dovolil 500 K. »Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych« tudi 500 K podpore. Skupno je imel muzej v enem letu 3181 K dohodkov in 1344 K stroškov. Kdo se pa kdaj spomni slovenskega šol. muzeja v Ljubljani? Ali sploh še eksistuje?

— **Učiteljski dom v Belgradu.** »Učiteljsko udruženje« srbskega učiteljstva je kupilo v Belgradu svoj dom za 47.000 dinarov.

— **Komensky med Bolgari.** Komenskega »Veliko didaktiko« so letos prevedli v bolgarščino.

Prolog.*)

Dospeli ste poslušat nas, gospoda!
V pozdrav zaori vam iskreni spev,
vzgojiteljev, vzgojiteljic naróda
kipečih src je radosten odmev!
V teh srcih redko le veselje sije,
skrbi jih breme stiska in mori,
bodočnost temna naše solnce krije,
nemirno v žilah kri nam valovi...

Odpadli so za hip okovi tesni,
ko nas človekoljubja druží duh.
Ob svetli uri tej, tako slovesni,
odpira se veseli pesmi sluh,
kot da iz bližnjih nam bodočih dni
vesel, prelep pozdrav v srce zveni!

S planin zavetja, iz dolin šumenja
zgrnili smo se v eno četo zdaj:
V čast dómu posvečenega življenja
sijajni ta sestanek le veljaj!
Naj bo kot venec, ki iz duš plamena
prebajno je in čudovito tkan,
naj bo kot pesem sladka in ognjena
uspešnemu naporu darovan!
Pred vami smo se tu na odru zbrali,
ostavili na domu bol in jad.
Kar plodne zemlje že smo preorali,
bogati jo zlatí stoteri sad.
Moči smo svoje drugim darovali,
zatorej nam še ni došla pomlad:
v tej službi, ki smo zanjo se vzgojili,
nasé in svojce že smo pozabili.

Življenje je prišlo z morečo silo,
njegove vihre nam grmi ukaz:
Zapade smrti, kar se ni združilo,
če ti ne zmored me, te zmorem jaz!
Iz večnega nam duša darovanja
na lastno naj korist enkrat zasanja,
iz krepke volje naj nam misel vstane,
da ni učitelj v bedo le zaklet,
da za napore, njemu darovane,
ima vračilo naš domači svet!

Izčrpali smo svojo srčno kri,
zaslombe treba, da ne pade žrtev!
Življenje tudi narodu skipi,
če se učitelj v boju zgrudi mrtev!...

In če omahne, in se mu ozre
oko na svojce, bedi prepuščene,
kdo úme solzo naj, ki mu privre
iz bóli vélike, neizrečene?
Še lastno daroval bi odrešenje,
da vzame nezasluženo trpljenje.

*) Zložen za učiteljski koncert na korist »Učiteljskemu konviktu« v Gorici dne 5. t. m. Uredn.

O, kazen nezaslužena boli!
Srd dahne v dušo, skrči pest v osveto:
kaj tudi končno človek izgubi,
če izgubi življenje svoje kletó?...

Zato nam naj v Ljubljani zraste dom,
očetov dom, sirotam zavetišče.
Življenja jeze se odbije grom,
kjer deci varno plapola ognjišče.
In tudi vi prinesli dar ste svoj,
zato naj bo vesel naš spev nócoj,
zato naj jasna misel v duši vstane,
da ni učitelj v bedo le zaklet,
da za napore, njemu darovane,
ima vračilo naš domači svet!

E. Gangl.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1378.

Kranjsko.

Na novozgrajeni enorazredni ljudski šoli v Podgradu je stalno popolniti učno mesto.

Prošnje je vlagati do 15. julija 1905.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službo.

C. kr. okrajni šolski svet Novo mesto, dne 23. junija 1905.

Št. 822.

Na dvorazredni ljudski šoli v Črnem vrhu se razpisuje s tem nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do dne 12. julija 1905.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, dne 21. junija 1905.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid Učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: »Učiteljski konvikt«, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6.
2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Knaflcove ulice št. 5.
3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
4. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
5. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
6. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfvovih ulicah v Ljubljani.
7. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod Trančo.
8. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
9. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.

10. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo »Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev«.

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu »Svoji k svojim!« podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica „Učit. konvikta v Ljubljani“
se je preselila

v Komenskega ulice šte. 17.

Uradne ure za stranke so vsak četrtek od 11. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 5. do 1/2 7. ure zvečer.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 4.32%. Hranilne vloge se pričenjajo obrestovati trikrat na mesec in sicer vsakega 1., 11. in 21. dne vsakega meseca ter nese vsakih 100 K hranilne vloge za celo tako dobo (dekado) 12 h obresti, ali na mesec 36 h, ali na leto 4 K 32 h, ki se polletno kapitalizirajo brez posebnega naročila.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu priporoča tvrdka
Dragotin Hribar v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—1/2 7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 10 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Slavnim c. kr. okrajnim in krajnim šolskim svetom, učiteljskim konferencam, p. n. gg. šolskim nadzornikom., slavnim šolskim vodstvom toplo priporočam svoje šolske zvezke, ki so prirejene na podstavi sklepov okrajne učiteljske konference ljubljanske ter ustrezajo glede oblike, papirja in liniature vsem zakonitim predpisom.

Moji šolski zvezki

so pod jamstvom boljši in cenejši kakor katerikoli konkurenčni zvezki.

Ne apelujem na splošno vpeljavo svojih šolskih zvezkov na Kranjskem, Primorskem in Spodnjem Štajerskem samo zato, ker faktično nudim boljše in cenejše blago, nego je katerikoli konkurenčno, ampak tudi zaradi tega, ker je vsled dogovora z „Društvom za zgradbo učiteljskega konvikta“ dobička teh zvezkov deležen

„UČITELJSKI KONVIKT“.

Zahtevajte torej povsod in pri vseh trgovcih moje šolske zvezke. Solidna in točna postrežba je zagotovljena.

Glavni založnik mojih šolskih zvezkov za Kranjsko je g. **Jernej Bahovec** v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2 in Resljeva cesta št. 7.

Z odličnim spoštovanjem

M. GRUBBAUER

tovarna šolskih zvezkov v Lincu.